

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح نظارت شرعی بر ذبح و صید»

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۱۴۳

شماره چاپ:

۱۵۶

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۴/۱۷

آثار مصوبه نظارت شرعی بر ذبح و صید

در صورت تصویب این طرح مردم مسلمان نسبت به رعایت موازین شرعی در ذبح و صید حیوانات حلال گوشت و نیز رعایت مفاد ماده (۸۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اطمینان حاصل می‌نمایند و باعث ایجاد شرایط مطلوب برای صید و ذبح خواهد شد که به شرح زیر است:

- قانونمند کردن نظارت بر امور ذبح شرعی دام و آبزیان از طریق ایجاد ساختار لازم،

- تأمین تجهیزات مورد نیاز،

- کشتارگاه‌ها براساس تعداد طیوری که در روز ذبح می‌کنند دسته‌بندی و براساس آن تعداد ذابحین

کافی و مناسب برای کشتارگاه‌ها تعیین می‌شوند،

- هر ذابح، الزاماً باید کارت ذبح صادره از سوی حوزه نمایندگی ولی فقیه سازمان دامپزشکی را داشته

باشد و کارت به کسانی داده شود که در فرایند یک انتخاب دارای صلاحیت‌های لازم برای ذبح باشند،

- آموزش ذابحین در حین کار براساس نیاز آنها به طور مستمر مدنظر قرار می‌گیرد،

- برای کشتارگاه‌ها، ناظر ثابت شرعی تعیین و الزامی می‌شود،

- اجرای ماده (۸۸)^۱ (قانون به‌کارگیری نیرو از بخش خصوصی به‌عنوان ناظر شرعی ثابت در

کشتارگاه‌های دام و تداوم آموزش آنان) صورت خواهد گرفت،

- تکلیف اجزای حرام حیوان حلال گوشت مشخص خواهد شد،

- نظارت بر نحوه صید در دریا، اسکله، محل‌های تخلیه صید در ساحل، کارگاه‌های فناوری و

عمل‌آوری، انبارها و محل نگهداری ماهی، سردخانه‌ها، بازارچه‌های ماهی و ... به‌وسیله مسئولین دفاتر

نمایندگی ولی فقیه انجام خواهد گرفت.

پیشنهادات جایگزین

با توجه به موارد اشاره شده، لزوم نظارت بر ذبح شرعی دام و طیور و صید آبزیان کاملاً احساس می‌شود

و بر این اساس ضمن تأیید و تأکید بر اصل موضوع، نظریه کارشناسی به همراه پیشنهادات و تغییرات لازم

درباره طرح به شرح زیر است:

فصل اول - کلیات (متن طرح)

ماده (۱) - تعاریف

نظارت شرعی: فرایندی است که براساس آن ذبح و صید تمامی حیوانات و آبزیان حلال گوشت توسط ناظرین شرعی در مراکز کشتار و صیادی نظارت شده، تا ذبیحه و صید حلیت پیدا کنند.

ناظر شرعی: به مسلمانی که آگاهی کامل بر موضوع حلال و حرام ذبح دام و صید آبزیان را دارد گفته می‌شود.

شماره مسلسل:

۲۵۰۹۲۷۱-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۷/۲۲

ذبح شرعی: به نحوه سر بریدن حیوانات حلال گوشت و « قطع اوداج اربعه » گفته می‌شود.
ذابح: به مسلمانی گفته می‌شود که شرایط لازم برای ذبح «حیوانات حلال گوشت» را داشته باشد.
صیاد: به فردی گفته می‌شود که دارای شرایط لازم برای صید طبق موازین اسلامی باشد.
صید شرعی: به روش‌هایی اطلاق می‌گردد که آبزیان حلال گوشت طبق موازین اسلامی صید می‌شوند.
نحر: فرو بردن کارد و همانند آن از آلات تیز آهنی در محل فرو رفتگی میان گردن و سینه شتر.

پیشنهاد

ماده (۱)

با توجه به اینکه نظارت شرعی جزو شرایط اساسی که طبق نظر فقهای امامیه برای احراز حلیت ذبیحه بیان شده، نمی‌باشد و اگر بر اثر شیوع تخلفات از حدود شرعی در ذبح ضرورت نظارت شرعی احساس می‌گردد ابتدا باید حوزه نظارت تعریف شود و به ادله شرعی لزوم آن توجه گردد. لذا عبارت فوق به نحوی تغییر کند که متضمن این مفهوم باشد.

نظارت شرعی: اقداماتی است که براساس موازین شرعی و با نظارت ناظرین شرعی سازمان دامپزشکی جهت اطمینان از حلیت گوشت اعمال می‌گردد.

ناظر شرعی: به مسلمانی که آگاهی کامل بر موضوع حلال و حرام ذبح دام و صید آبزیان دارد گفته می‌شود که به موجب قانون، بر ذبح و صید نظارت می‌نماید تا در طی آن ضوابط و شروط شرعی صید و ذبح تحقق گردد.
ذبح شرعی: سر بریدن یا نحر حیوان حلال گوشت.

ذابح: همانند متن طرح.

صیاد: همانند متن طرح.

صید شرعی: همانند متن طرح.

نحر: همانند متن طرح.

ماده (۲) - اهداف: (متن طرح)

الف) انطباق ذبح و صید حیوانات با موازین شرعی.

ب) توسعه فرهنگ تولید غذای پاک، گوشت حلال و تقویت اعتماد امت اسلامی در این خصوص.

ج) نهادینه کردن فرایندهای دینی در ذبح و صید دام و آبزیان حلال گوشت در سطح دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی ذی‌ربط.

د) کسب جایگاه تولید گوشت حلال در جهان اسلام توسط جمهوری اسلامی ایران.

هـ) توسعه فعالیت‌های تجاری و اقتصادی از طریق تولید محصولات حلال گوشت و بهداشتی در کشورهای اسلامی.

ح) تقویت نظام پاسداشت حقوق حیوانات حلال گوشت در جمهوری اسلامی ایران.

پیشنهاد

ماده (۲) - با عنایت به اینکه ذکر اهداف قانون صرفاً در جهت توجیه و در مقدمه قانون ذکر می‌شود، لذا درج موارد فوق اصولاً در یک متن قانونی ضروری نیست و حذف آن توصیه می‌شود.

فصل دوم - سامان‌دهی امور مربوط به ذبح و صید شرعی (متن طرح)

ماده (۳) - وزارت جهاد کشاورزی موظف است از امکانات موجود، ساختار تشکیلاتی متناسب با ظرفیت‌ها و مأموریت‌های لازم حوزه نمایندگی ولی فقیه در رابطه با موضوع این قانون را پیش‌بینی و ایجاد نماید.

پیشنهاد

ماده (۳) - وزارت جهاد کشاورزی موظف است با استفاده از امکانات موجود، ظرفیت‌ها و براساس مأموریت‌های محوله امکان اعمال نظارت بر ذبح شرعی را توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی فراهم نماید.

ماده (۴) - دولت موظف است در اجرای ماده (۸۸)^۱ قانون به‌کارگیری بخش خصوصی در امور تصدی‌گری جهت نظارت شرعی بر امور صید و ذبح، تمهیدات لازم را فراهم و به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ نماید.

پیشنهاد

ماده (۴) - همانند متن طرح

ماده (۵) - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز این قانون را در ردیف خاصی به‌نام وزارت جهاد کشاورزی جهت نظارت شرعی بر ذبح و صید همه‌ساله تأمین و منظور نماید.

پیشنهاد

ماده (۵) - همانند متن طرح

ماده (۶) - سازمان دامپزشکی کشور موظف است کلیه ضوابط و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران را در زمینه ذبح شرعی در کشتارگاه‌ها رعایت نماید.

پیشنهاد

ماده (۶) - همانند متن طرح

ماده (۷) - به جهت تحقق اهداف نظارتی سازمان دامپزشکی در بعد حاکمیتی، حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان مذکور متکفل وظایف به شرح ذیل می‌باشد:

- الف) گزینش و آموزش و به‌کارگیری ناظرین شرعی و ارزیابی عملکرد آنان،
- ب) تعیین صلاحیت ذابحین و صیادان و ارتقای سطح آموزشی مرتبط با وظایف آنان،
- ج) تعیین ضوابط مربوط به نحوه استفاده حلال «منافع محله» اجزای حرام حیوان حلال گوشت و آبزیان حرام وفق فتاوی مقام معظم رهبری برای داخل و خارج از کشور.

پیشنهاد

ماده (۷) - حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی برای اجرای دقیق این قانون موظف به انجام اقدامات زیر است:

- الف) آموزش و تعیین وظایف و به‌کارگیری ناظرین شرعی و ارزیابی عملکرد آنان در دوره‌های زمانی،
- ب) تعیین صلاحیت ذابحین و صیادان و ارتقای سطح آموزشی مرتبط با وظایف آنان،
- ج) تعیین ضوابط مربوط به نحوه استفاده حلال از اجزای حرام حیوان حلال گوشت و آبزیان حرام وفق فتاوی مقام رهبری و مراجع عظام تقلید و فقه اهل سنت (در جاهایی که طبق قانون باید فقه اهل سنت رعایت شود) برای داخل و خارج از کشور.

۱. قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.

ماده (۸) - ناظرین شرعی در حکم ضابطین قضایی محسوب گردیده و موظفند از موارد خلاف شرع موضوع این قانون جلوگیری نموده و مراتب را جهت رسیدگی به مراجع صالح قضایی از طریق دفاتر نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی ابلاغ و اجراء نمایند.

تبصره - وظیفه ناظرین شرعی براساس دیدگاهها و نظرات فقهی مقام معظم رهبری ابلاغ می‌شود.

پیشنهاد

ماده (۸) - ناظرین شرعی در جهت ممانعت از اجرای موارد خلاف شرع باید مراتب را جهت رسیدگی به مراجع قضایی از طریق دفاتر نمایندگی ولی فقیه در سازمان نظام دامپزشکی اعلام نمایند.

ماده (۹) - عدم رعایت مقررات مربوط به اصول ذبح و صید شرعی «از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی» جرم محسوب و مرتکبین آن به مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی - ماده (۶۸۸) محکوم می‌شوند.

پیشنهاد

ماده (۹) - عدم رعایت مقررات مربوط به نحوه ذبح و صید شرعی از سوی صیادان، کشتارگاه‌ها و فروشندگان جرم محسوب و مشمول ماده (۶۸۸) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده (۱۰) - کلیه دستگاهها و نهادهای مرتبط با امور ذبح و صید «اعم از دولتی و بخش خصوصی و تعاونی» موظف به رعایت مفاد این قانون و مقررات مربوطه می‌باشند.

پیشنهاد

ماده (۱۰) - همانند متن طرح

ماده (۱۱) - دستورالعمل‌های اجرایی این قانون توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی تهیه و به تصویب نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی می‌رسد.

پیشنهاد

ماده (۱۱) - دستورالعمل اجرایی این قانون توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه سازمان دامپزشکی کشور تهیه و به تصویب نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی می‌رسد.

ماده (۱۲) - آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان دامپزشکی کشور تهیه و به تصویب وزیر جهاد کشاورزی می‌رسد.

پیشنهاد

ماده (۱۲) - آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.